

શિક્ષણ અને સમાજ
કલ્યાણ કેન્દ્રનું
માસિક મુખ પત્ર

વર્ષ : ૧૯

અંક : ૮

મા

એક નાનકડો પરિવાર ખુબ સુખી હતો. પરિવારમાં માત્ર ત્રણ જ સભ્યો હતાં. પતિપત્ની અને એક દિકરો. આ પરિવારનાં આનંદના દિવસો બહુ લાંબા ચાલ્યા નહીં કારણકે એક અકસ્માતમાં પત્નીનું અવસાન થયું.

દિકરો સાવ નાનો હતો. વિધુર પતિને બીજા લગ્ન કરવાની કોઈ ઈચ્છા ન હતી પણ દિકરાની દેખભાળ માટે એક માની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં લઈને એમણે બીજા લગ્ન કર્યાં.

ઘરમાં દિકરાને એક નવી મા મળી. છોકરાના પિતાની ચિંતા થોડી હળવી થઈ. એક દિવસ બાપ-દિકરો સાથે બેઠા હતા ત્યારે પિતાએ દિકરાને પુછ્યું, બેટા, તારા આ નવા મમ્મી અને તારા મમ્મી વચ્ચે તને કોઈ તફાવત દેખાય છે ખરો? છોકરાએ કહ્યું, હા, પપ્પા બહુ જ મોટો તફાવત દેખાય છે. પિતાને એ જાણવાની ઉત્સુકતા હતી કે બંને વચ્ચે શું તફાવત છે આથી તેણે દિકરાને આ બાબતે સ્પષ્ટતા કરવા કહ્યું. છોકરાએ કહ્યું, પપ્પા મારી મમ્મી ખોટા બોલી હતી અને આ નવા મમ્મી સાચા બોલા છે. પિતાએ પુછ્યું, બેટા એ કેવી રીતે? છોકરાએ

સ્પષ્ટતા કરતા કહ્યું, મારી મમ્મી મારા પર ગુસ્સે થાય ત્યારે મને કહેતી કે તને આજે જમવા નહીં દઉં પણ જમવાનો સમય થાય એટલે પાછી મને જમવા બોલાવે અને પ્રેમથી જમાડે અને આ મમ્મી એમ કહે કે તને જમવા નહીં દઉં તો એ જમવા ન જ આપે.

આપણે એ ખોટાબોલી માનું ઋણ તો ક્યારેય નહીં ચુકવી શકીએ. નાનપણમાં માનો પ્રેમ સમજવાની ક્ષમતા નહોતી અને હવે ક્ષમતા છે તો એ સમજવાનો સમય નથી.

— (સૌજન્ય : મા તે મા પુસ્તકમાંથી)

સંગ

બાપુજી, મેં તમને પેલા જ કહ્યું હતું કે, મગનભાઈને તમો સમજાવો એને દારૂની લત પડી ગઈ છે અને તમે કાંઈ ધ્યાન દીધું નહીં અને હવે શું કામનું!

બેટા વશરામ ! ઈ તારી વાત સાચી છે હો, પણ મને એમ કે સુઘરી જાશે અને વહુ આવશે એટલે કાંઈ કેવું નહીં પડે, એટલે હું છાનોમાનો રહ્યો. પણ, બાપુજી એનો સંગ કોની હારે હતો એની ઉઠબેસ કોની હારે હતી ઈ તો તમને ખબર હતી. કેમકે ઓલી કહેવત છે ને કે, સંગ એવો રંગ...

વ્યક્તિને બે વસ્તુ જીવનમાં દુઃખી કરે છે. પહેલું જીદ અને બીજું અભિમાન.

ઈ બધીય વાત સાચી, પણ આવુ થાશે ઈ મને સપનેય નોતુ.. હવે આપણે શું કરવું ઈ હું વિચારી રહ્યો છું.

બાપુ ! વિચાર તો પેલા કરવાનો હતો, હવે તો જમીન વેચાઈ ગઈ, દેવુ માથે કરી દીધું હવે બાકીમાં તો એક ઘર રહેવા માટે રહ્યું છે. અને ઈ જો વેચાય જાશે તો આપડે તો રખડતાભટકતા જ થઈ જાશું, કાંઈક ઉપાય બતાવો તો સારૂ.

મગન આવે એટલે એને સમજાવીએ, જો નો સમજે તો હવે નાતની બાર જ મુકવો પડશે. આમને આમ હાલશે તો ગામ અને નાત બગડશે, અને આપણાં ગાંધીબાપુનાં ગુજરાતમાં રહેવુ પણ ભારે પડી જાશે.

પણ વશરામ! આ મગન હારે કેટલાક બાપ કમાઈ વાળા છોકરા ભમે છે ઈ તો કે. આમાં નાત આખી અને ગામને પણ સમજવાની જરૂર છે.

બાપુ! આમા કાંઈ સારાવાટ નથી લગભગ ઘણાખરા જુવાનીયા તો મગન હારે ચડી ગયા છે, અને દારૂની લત મારે એટલે તો પછી પુછવાનું શું રહ્યું બધાં દૂષણો આવી જાય.

લો....બાપુ મગન ઘેરે આવી ગયો હવે તમારે જી કેવુ હોય ઈ ક્યો...એ...મગન મારી પાસે આવ અહી નીચે બેસ હું તને તારા માટે બે શબ્દ કેવા માંગુ છું બેટા! મગન, તારે દારૂ પીવો જ હોય તો હવે તારે ઘર છોડવું પડશે, નાત બાર જાવુ પડશે કારણ કે આપણા ગામનાં નાતના જુવાનીયા બગડી રહ્યાં છે અને હવે હદ થાય

છે. અમારી ભુલ આજે સમજાય છે જો અમે પેલા જ સાવધાન રહ્યા હોત તો આ દિ જોવાનો વારો ન આવ્યો હોત...

બાપુ! મારે દારૂ તો જોશે જ તમારે જી કરવું હોય તે કરો હું તો દારૂ પીવાનો જ છું. તો મગન આજથી તારે આ ઘર છોડવુ પડશે. તારે આ ઘેરે આવવાનુ નથી અને હું આજથી છાપામાં આપી દઉ છું કે હવે મારે તારી હારે કોઈ જાતનો સંબંધ કે વ્યવહાર નથી. હવે તારે પણ જી કરવું હોય ઈ કર જા...

મારા બેટા છોકરાં બગડ્યા અને બાપને માથે ઓઢીને રોવાનો વારો આવ્યો, પેલા જો આને રોક્યા હોત તો આ સમય જ નો આવત.

— હંસરાજભાઈ જે. પેથાણી (ત્રંબોડા)

રમૂજ એક થેરાપી

ત્રીજા ધોરણનો છોકરો ટીચરને : મેડમ હું તમને કેવો લાગું છું..?

મેડમ : So Sweet...

છોકરો: તો પછી હું મારા મમ્મી-પપ્પા ને તમારા ઘરે ક્યારે મોકલું..?

મેડમ : કેમ?

છોકરો: આપણી વાત આગળ ચલાવશે ને.

મેડમ : આ શું બકવાસ છે?

છોકરો: અરે..ટયુશન માટે.. મેડમ.. તમે પણ ટીવી જોઈ જોઈને બગડી ગયા છો.

આત્મવિશ્વાસનો અર્થ છે પોતાના કામમાં અતૂટ શ્રદ્ધા.

રોજિંદા જીવનમાં ઉતારવા જેવી બાબતો

૧. દરરોજ ઓછામાં ઓછી ત્રણ વ્યક્તિનાં ચહેરા પર સ્મિત લાવો.
૨. ચર્ચા, નિંદા, કુચલીમાં સમય ન બગાડો. ભૂતકાળ ભૂલી જાઓ, વર્તમાનકાળનો આનંદ લો.
૩. દરેક દલીલની સામે જીતી શકવાના નથી એટલે મતભેદ સ્વીકારી લો.
૪. સરખામણી કરવાનું છોડો, કારણ કે તમારા સુખનું કારણ ફક્ત તમે જ છો.
૫. જતુ કરવાની ટેવ પાડો.
૬. બીજા લોકો તમારા માટે શું વિચારશે એવા વિચાર છોડો.
૭. ગમે તેવી ખરાબ પરિસ્થિતી હશે બદલાશે જરૂર.
૮. માંદા પડો ત્યારે તમારો બોસ નહીં પણ તમારા મિત્રો તમારી સંભાળ રાખશે માટે મિત્રોના સંપર્કમાં રહો.
૯. ઈર્ષ્યા સમયનો બગાડ છે. તમને જોઈતું બધું તમારી પાસે છે.
૧૦. ઉત્તમ હજી આવવાનું બાકી છે માટે દરરોજ સવારે ઉઠીને ઈશ્વરનો આભાર માનો.
૧૧. દરરોજ દસથી ત્રીસ મીનીટ ચાલવા જાઓ.
૧૨. દરરોજ સાત કલાક ઊંઘો અને રોજ ઓછામાં ઓછી દસ મીનીટ માટે એકાંતમાં બેસો.

૧૩. ધ્યાન, યોગ અને પ્રાર્થના માટે યોગ્ય સમય ફાળવો.
૧૪. પુષ્કળ પાણી પીઓ.
૧૫. જોશ, ઉત્સાહ અને કડ્ડણા. આ ત્રણ મહત્વનાં ગુણ છે જીવનમાં.
૧૬. પુસ્તકો વાંચવાનું રાખો.
૧૭. સિત્તેરથી વધારે ઉંમરનાં વૃદ્ધ અને સાતથી ઓછી ઉંમરનાં બાળકો સાથે રોજ થોડો સમય જરૂર ગાળો.
૧૮. જાગતામાં સપના જુઓ. આટલી બાબતોને જીવનમાં ઉતારવાથી જીવન સુખમાં પસાર થશે.

વાચક મિત્રો,

ટપક માટે આપ, સહયોગ રાશિ મોકલી શકો છો. ટપકને મોકલવામાં આવનાર રકમ ચેક અથવા ડ્રાફ્ટથી શિક્ષણ અને સમાજ કલ્યાણ કેન્દ્રના નામે મોકલી શકશો તેમજ નીચેની લીંક પર જઈ ઓનલાઈન પેમેન્ટ કરીને આર્થિક સહયોગ આપવા વિનંતી છે.

<https://letzchange.org/nonprofits/shikshan-ane-samaj-kalyan-kendra/what-we-do>

આપની આસપાસ બનતા બનાવો કે જે બીજા લોકો માટે અનુકરણીય હોય તેની વિગતો ટપકને મોકલી શકો છો.

— એસએસકેકે ટપક ટીમ

કોઈને પણ એકવાર મોકો જરૂર આપજો, વારંવાર નહીં.

લીલો પડવાશ... ફાયદા અનેક..

મયંક સી. બોધરા (ફિલ્ડ ઓફિસર, ઇંફકો),
અંકિત એમ રૈયાણી તથા રવિ ગેવરીયા
(સી. એસ. પી. સી., અમદાવાદ)

ભારત દેશમાં હરિયાણી ક્રાંતિ થવા પાછળ કૃષિક્ષેત્રની અનેક નવનીતમ શોધો અને આધુનિક ટેકનોલોજીનો મહત્વપુર્ણ ફાળો રહેલો છે. પરંતુ સુધારેલ બિયારણ અને રાસાયણિક ખાતર આ બે કૃષિ ઈનપુટનો હરિતક્રાંતિ સાકાર કરવામાં સિંહફાળો રહેલો છે. જેના થકી આપણે કૃષિ ઉત્પાદનમાં ઉત્તરોત્તર વધારો કરી શક્યા અને ખાધ્યાન્નની બાબતમાં સ્વાવલંબી બની શક્યા. પરંતુ છેલ્લા કેટલાક દશકોથી આપણી કૃષિ ઉત્પાદકતા સ્થિર થઈ ગઈ છે અથવા તો ઘટી રહી છે. આની સાથે જ બીજી ઘણી કૃષિ સંબંધિત સમસ્યાઓ જેવી કે, સિંચાઈના પાણીના સ્તરમાં ઘટાડો નિંદામણ તથા જીવાતમાં પ્રતિરોધકતા પેદા થવી તથા રાસાયણિક ખાતરો પ્રત્યે પાકની ઘટતી પ્રતિક્રિયાનો સામનો કરીએ છીએ. રાસાયણિક ખાતરોનો અસંતુલિત વપરાશ તથા કુદરતી ખાતરના ઓછા ઉપયોગને લીધે જમીન નું સ્વાસ્થ્ય પણ સતત બગડી રહ્યું છે.

રાસાયણિક ખાતરનો અંધાધુંધ ઉપયોગ થવાથી જમીનના સ્વાસ્થ્ય, પર્યાવરણ તથા જીવસૃષ્ટિ પર ખુબ ખરાબ અસર પડી છે. હાલમાં રાસાયણિક ખાતરની સતત વધી રહેલી કિંમત તથા અપુરતી ઉપલબ્ધતાને કારણે તેના વૈકલ્પિક સ્ત્રોત પર વિચારવાની આવશ્યકતા ઉભી થઈ છે. જમીનનું સ્વાસ્થ્ય જાળવવા માટે જમીનનું યોગ્ય સમયે હયુમસની ખામી પુરી કરી જૈવિકપદાર્થ બનવો જરૂરી છે જેથી નાઈટ્રોજનની આપૂર્તિ થઈ શકે અને જમીનમાં રહેલા સુક્ષ્મજીવોનો વિકાસ થાય. જમીનમાં હયુમસની પૂર્તિ માત્ર ને માત્ર કુદરતી ખાતર દ્વારા જ કરી શકાય છે પરંતુ કુદરતી

ખાતર જેવા કે; છાણીયું ખાતર, બાયોફર્ટીલાઈઝર તથા કમ્પોસ્ટ આપણી ખેતીની જરૂરીયાત પુરી કરવા માટે પુરતા જથ્થામાં ઉપલબ્ધ નથી તથા તેની કાર્યક્ષમતા ખુબ ઓછી છે. આ પરિસ્થિતિમાં જમીનની ફળદ્રુપતા વધારવા તથા પાકની પોષકતત્વોની જરૂરીયાતને પહોંચી વળવા લીલો પડવાશ એ કૃષિ માટે પોષકતત્વો તથા જૈવિકપદાર્થનો ઉમદા સ્ત્રોત છે તથા પર્યાવરણ માટે સુરક્ષિત અને ઓછો ખર્ચાળ વિકલ્પ છે.

લીલા પડવાશની કાર્યપ્રણાલી

જમીનની ફળદ્રુપતા તથા ઉત્પાદકતા વધારવા માટે અવિઘટીક અથવા અર્ધવિઘટીક લીલા છોડને હળ દ્વારા જમીનમાં દબાવવા તથા પલટવાની ક્રિયાને લીલો પડવાશ કહેવામાં આવે છે.

લીલો પડવાશ જમીનમાં નાઈટ્રોજનનું સ્થાપન કરી જમીનની ફળદ્રુપતા વધારે છે તથા કોહવાયેલા છોડના અવશેષો જમીનમાં હયુમસ જૈવિકપદાર્થ ઉમેરે છે જેનાથી જમીનના બંધારણ, ભેજ ધારણ ક્ષમતા તેમજ સુક્ષ્મજીવોની સંખ્યામાં સુધારો થાય છે. લીલા પડવાશ જમીનના પ્રકાર તથા આબોહવા અનુસાર કરવામાં આવે છે. સામાન્ય રીતે કઠોળ વર્ગના પાક લીલા પડવાશ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાય છે જે સામાન્યતઃ ૮-૨૫ ટન પ્રતિ હેક્ટર લીલો પદાર્થ ઉત્પન્ન કરે છે ને જમીનમાં દબાવ્યા પછી અનુગામી પાકને ૪૫-૬૦ કિલો પ્રતિ હેક્ટર નાઈટ્રોજન ઉપલબ્ધ કરાવે છે.

લીલા પડવાશ માટે પાકની પસંદગી

નીચેના ગુણ ધરાવતા પાકની પસંદગી કરવી જોઈએ
૧. ઊંડા મુળવાળા પાક પસંદ કરવા જેથી જમીનમાં ઊંડે રહેલા પોષકતત્વો ઉપર આવે અને પોષકતત્વોનું ચક્ર જળવાઈ રહે. ૨. પાણી તથા પોષકતત્વોની ઓછી જરૂરીયાત. ૩. ઝડપી વૃદ્ધિ તથા અધિક માત્રામાં લીલો પદાર્થ ઉત્પન્ન કરવાની ક્ષમતા. ૪.

તમે ભલાઈ ન કરી શકો તો કાંઈ નહી, પણ બૂરાઈ તો કરશો નહી.

વાતાવરણમાં રહેલ નાઈટ્રોજનનું જમીનમાં સ્થાપન કરવાની ક્ષમતા. ૫. વાનસ્પતિક પદાર્થમાં રેસાનું ઓછું પ્રમાણ જેથી ઝડપથી કોહવાઈ શકે.

ગુજરાતમાં શણ (ક્રોટોલેરીયા જુન્સિયા), ઢેંચા (સેસબાનીયા એક્યુલેટ), ગુવાર (સાયમોપ્સીસ ટેટ્રાગોનાંલોબા) તથા ચોળા (વિગ્ના અન્ગુક્યુલાટા) નો લીલા પડવાશના પાક તરીકે ઉપયોગ થાય છે. ક્ષારીય જમીન તથા પાણી ભરાઈ રહેતું હોય તેવી જમીનમાં ઢેંચાનો લીલો પડવાશ સારું પરીણામ આપે.

લીલા પડવાશ માટે મહત્વપૂર્ણ બાબતો

૧. યોગ્ય પાકની પસંદગી: હંમેશા જમીન તથા વાતાવરણને અનુકૂળ પાક જ લીલા પડવાશ તરીકે ઉપયોગમાં લેવો જોઈએ. સામાન્ય રીતે ૧૫ કીગ્રા બીજ ૧ હેક્ટરની વાવણી માટે પુરતુ છે. કઠોળ વર્ગના પડવાશમા રાઈઝોબીયમ કલચરના ઉપયોગથી જમીનમાં નાઈટ્રોજનનું સ્થાપન વધારી શકાય છે.

૨. વાવણી સમય: અનુગામી પાકની વાવણીના સમયને ધ્યાનમાં રાખીને પડવાશનું વાવેતર કરવું. જેથી પડવાશ ને કોહવાવા માટે પુરતો સમય મળી રહે. સામાન્ય રીતે મેં-જુનમાં વાવણી કરી જુલાઈમાં ખેડ કરી પડવાશ ને જમીન માં દબાવવામાં આવે છે.

૩. ખાતર આપવાનો સમય: બેક્ટેરીયાનું કલચર વાપરવાથી સામાન્ય રીતે રાસાયણિક ખાતરની જરૂર રહેતી નથી. તેમ છતા ઝડપી વૃદ્ધિ માટે પાકના વાનસ્પતિક વૃદ્ધિ સમયે યુરીયા આપી શકાય. તથા ૩૦ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હે. ફોસ્ફરસયુક્ત ખાતર પાયામાં આપવાથી મુળની વૃદ્ધિ સારી થાય છે.

૪. જમીન માં દબાવવાનો સમય: પાકની પુષ્પાવસ્થા છોડને જમીનમાં દબાવવા તથા પલટવા માટે યોગ્ય સમય છે જે વાવણીના ૭ થી ૮ અઠવાડીયે આવે છે. શણમાં આ સમય ૮ થી ૧૦ અઠવાડીયે આવે છે.

પુષ્પાવસ્થા દરમ્યાન છોડમાં રેસાનું પ્રમાણ ઓછું હોવાથી તે ઝડપથી કોહવાય છે. આ સમયે જમીનમાં ભેજ હોવો જરૂરી છે.

૫. જમીનમાં પડવાશ દબાવવા અને અનુગામી પાકની વાવણી વચ્ચેનો સમયગાળો: જમીનમાં દબાવેલા છોડને કોહવાવા માટે પુરતો સમય મળવો જરૂરી છે. અનુકૂળ પરિસ્થિતિમાં આ સમયગાળો ૧૫ થી ૨૫ દિવસનો છે.

છોડ કોહવાવાની ઝડપ: જમીનમા વધુ ભેજ અને ઊંચા તાપમાનથી તેમજ રસદાર છોડ ઝડપથી કોહવાય છે. જ્યારે રેષાદાર છોડ કોહવાવા માટે વધુ સમય લે છે.

પડવાશ કરતી વખતે રાખવાની સાવધાની

પુરતો વરસાદ ન થાય તો પાકની વૃદ્ધિ નહિ થાય, માટે પિયતની વ્યવસ્થા કરવી. બિનપિયતમાં જમીનમાં પુરતો ભેજ ન હોય તો લીલો પડવાશ કોહવાતો નથી જેથી અનુગામી પાકના બીજનો ઉગાવો નહિ થાય જેથી પડવાશ જમીનમાં દબાવતી વખતે પિયત જરૂરી. જે જમીનમાં વર્ષે એક કરતા વધુ પાક લેવાતા હોય તેમજ સિંચાઈ અને રાસાયણિક ખાતર પુરતા પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ હોય તેમાં લીલો પડવાશ આર્થિક રીતે વ્યાજબી નથી. લીલા પડવાશમાં આવતી અમુક જીવાત અને કૃમિ પાકમાં નુકશાન કરી શકે છે.

તારણ

જમીનનું સંપૂર્ણ સ્વાસ્થ્ય વધારવા, વાતાવરણનું પ્રદુષણ ઘટાડવા તથા રાસાયણિક ખાતર પરનું ભારણ ઓછું કરવા માટે લીલો પડવાશ ઉત્તમ વિકલ્પ છે. લીલા પડવાશને રાસાયણિક ખાતરના પુરક તરીકે વાપરી શકાય જે જમીનનું ફળદ્રુપતાની સાથે ભૌતિક બંધારણ અને જૈવિક ગુણવત્તા પણ સુધારે છે. આમ લીલો પડવાશ એ કૃષિક્ષેત્રના ટકાઉ વિકાસ માટેની ઓછી ખર્ચાળ પદ્ધતિ છે.

દરેક જોડે એડજસ્ટમેન્ટ થાય એજ મોટામાં મોટો ધર્મ.

તાલીમ અને પ્રેરણા પ્રવાસ

સંસ્થાના ધોકડવા કાર્યાલયથી ચાલતા કૃષિ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત ખેડૂતો સંગઠીત થતા છેલ્લા ત્રણેક વર્ષના પ્રયાસોથી તેની કંપની ધારા હેઠળ નોંધણી થયેલ છે તેવા સોરઠ એગ્રીકલ્ચર પ્રોડ્યુસર કંપની સાથે સંકળાયેલા ખેડૂતો માટે એક પ્રેરણા પ્રવાસ ૨૭ અને ૨૮ જુલાઈ ૨૦૧૭ દરમ્યાન જુનાગઢ કૃષિ યુનીવર્સિટી ખાતે થયું જેમાં ૫૦ ટકા મહિલાઓ પણ જોડાઈ હતી.

પ્રો. રાજાણીએ રોગ અને જીવાત નિયંત્રણ વ્યવસ્થાપન વિષે જાણકારી આપી હતી.

ડો. પારખીયાએ કૃષિનું મહત્વ તેમજ હાલમાં ખેડૂતો દ્વારા ખેતી ખર્ચ વધી રહ્યો છે. તેની ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. ખેતીમાં આધુનિકરણ સાથે વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિથી ખેતી કરવામાં આવે તો ખેતી ફાયદાકારક નીવડી શકે તેમ જણાવ્યું હતું.

ડો. જીગ્નેશ ભુત દ્વારા મગફળીમાં આવતા રોગ જીવાતની સંપુર્ણ માહિતી તેમજ તેના સંકલિત ઉપાયો જણાવ્યા હતા.

આ પ્રેરણા પ્રવાસમાં ખેડૂતો તથા મહિલાઓ પશુપાલનના વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલ હોય માટે પશુસર્વધન કેન્દ્રમાં જઈ ગીર ગાયો તેમજ જાફરાબાદી ઓલાદની ઓળખ તેમજ તેના લક્ષણો વિશે તજજ્ઞો પાસેથી માહિતી મેળવી.

મગફળી સંશોધન કેન્દ્રમાં વિવિધ જાતની મગફળીનું નિદર્શન તેમજ નિદર્શન પ્લોટ ખેડૂતોએ નિહાળ્યા.

આ જ રીતે ટીબી કાર્યાલયથી ચાલતા જાફરાબાદ અને ઉના બ્લોકના ખેડૂતોએ રચેલા ખેડૂત સંગઠન સાથે સંકળાયેલા ખેડૂતો માટેનો કાર્યક્રમ ૮ અને ૯ ઓગષ્ટના બે દિવસ માટે યોજાયો.

કપાસનું મહત્તમ વાવેતર કરતા ૮૦૦૦ ખેડૂતો સાથે તાલીમ સહિતના તમામ એગ્રીકલ્ચરલ ઈન્ટર્વેન્શન એસએસકેકે દ્વારા ચાલી રહ્યા હતા. આ વર્ષે દરિયાકાંઠાની આ પટ્ટીમાં વધુ ૨૦૦૦ ખેડૂતો જોડાયા છે. આ ઉપરાંત ખાંભા, બાબરા અને અમરેલી તાલુકાના ૭૫૦૦ ખેડૂતો હરિરાજ સંસ્થા દ્વારા આ કાર્યક્રમમાં જોડાયા છે.

આ મહિને મોટા ભાગના સ્ટાફને તથા પ્રગતિશીલ ખેડૂતોને સાથે રાખી તા. ૧૦ થી ૧૨ દરમ્યાન તલોદ ખાતેના કપાસ સંશોધન કેન્દ્રમાં તાલીમ રાખી હતી. સ્ટાફની તાલીમકાર તરીકેની તાલીમ અપાયા બાદ તમામ ખેડૂતોની રોગ અને જીવાત નિયંત્રણની તાલીમો કરવામાં આવી હતી. દરિયા કાંઠાના બંને ખેત ઉત્પાદક સંગઠનોએ પોતાના કાર્ય વિસ્તારમાં પાંચ પાંચ કૃષિ સંસાધન કેન્દ્રો શરૂ કરવા કવાયત હાથ ધરી છે. આ કેન્દ્રો ઉપર બંને કંપનીના વેચાણ કેન્દ્રો પણ શરૂ કરવા આયોજન કરેલ છે.

લેમ્પ કાર્યક્રમમાં સીજનલ હોસ્ટેલની પ્રક્રિયાઓ તથા ગત માસમાં થયેલ જેન્ડર તાલીમનું ફીલ્ડમાં અનુસરણ માટે આયોજન તૈયાર કરી તે મુજબ કામગીરી શરૂ કરી છે.

— સંકલન : કૌશિક પંડ્યા

ચરિત્ર્ય એક એવો હીરો છે, જે દરેક પ્રકારના પથરને ઘસી શકે છે.

ટકાઉ ખેતી

દોસ્તો હાલ ગુલાબી ઈયળના સમાચારો મળી રહ્યા છે. હાલના દિવસોમાં ફિલ્ડ મુલાકાત દરમ્યાન ફુલની અંદર ગુલાબી ઈયળ દેખાય રહી છે. પણ આ ઈયળથી ડરવા કરતા લડવુ જરૂરી છે. તો તે માટે જો કપાસના ફુલને ચેક કરતા ગુલાબી ઈયળ દેખાય તો પ્રોફેનોફોસ સાથે સાયપરમેથ્રીનના છંટકાવ કરી શકાય. યુસીયા પ્રકારની જીવાતો પણ દેખાય રહી છે. પરંતુ તેના માટે અલગથી દવા છાંટવાની જરૂરીયાત નથી. પ્રોફેનોફોસનો છંટકાવથી યુસીયાનું પણ નિયંત્રણ કરી શકાશે, પરંતુ આ દવાનો ઉપયોગ કપાસના નિરિક્ષણ કર્યા બાદ કરવો.

દોસ્તો ફરીથી લખું છું કે મોનોકોટોફોસ અને એસીફેટ બન્ને એક જ ગ્રુપની દવાઓ છે. બન્ને દવાની કામગીરી એક જ સરખી છે. માટે બન્ને મિક્ષ કરીને ખોટો ખર્ચ વધારવો નહીં. સાથે મોનોને ડબલ્યુએચઓએ પ્રતિબંધિત કરેલ છે. તેમજ ભારત દેશમાં પણ શાકભાજીના પાકમાં પ્રતિબંધિત છે. મોનોના ફાયદા કરતા નુકશાન વધારે છે. સ્વેચ્છાએ ખેડુત મિત્રો છાંટવાની બંધ કરે તે ઈચ્છનીય છે. એક જ દવાને વારંવાર છંટકાવ કરવાથી કીટકમાં પ્રતિકારક શક્તિમાં વધારો થાય છે. જેથી કિટકને નિયંત્રણ કરવી મુશ્કેલ પડે છે. માટે જરૂરી છે કે શરૂઆતમાં સ્પ્રે લીલા કલરના લેબલ વાળા ત્યાર બાદ વાદળી પછી પીળું અને છેલ્લે લાલ લેબલ વાળી દવાઓ વાપરવી તેમજ દવાના ગૃપ મુજબ દરેક સ્પ્રેમાં બદલાવ લાવવો. જો આ પદ્ધતિથી દવાઓનો

ઉપયોગ કરવામાં આવે તો ઓછા ખર્ચે કીટક નિયંત્રણ થઈ શકે તેમજ પર્યાવરણને પણ બચાવી શકાય.

દોસ્તો દવા અને પાણી મિક્ષ કરવામાં પણ ખુબજ તકેદારી રાખવી જરૂરી છે. માટે દવા અને પાણી બરાબર મિક્ષ થયેલા હશે તો દવાની અસરકારકતા અનેક ગણી વધી જાય છે. સાથે પંપ પણ તુટેલો ફુટેલો ન હોવો જોઈએ. દવાનો ખોટો વ્યય થાય તેમજ શરીર પર પડવાથી આરોગ્યને પણ ખુબ મોટું નુકશાન થાય છે. દવા છંટકાવ વખતે મોઢાં પર રૂમાલ બાંધવો જોઈએ. સુરક્ષા પણ ખુબ જરૂરી છે.

મિત્રો કપાસમાં ફુલ આવવાની શરૂઆત થઈ ગઈ છે. ભાદરવાનો આકરા તાપ સાથે કપાસમાં પિયત આપવાની પણ શરૂઆત થશે. માટે થોડી કાળજીઓ રાખીએ તો કપાસમાં ખરણ ઓછું થાય અને ગુણવત્તામાં વધારો કરી શકાય. ૧૩. ૦૦.૪૫ ખાતર પંપે ૨૦૦ ગ્રામ ઓગાળી અને સ્પ્રે કરવો જે ૧૦-૧૫ દિવસના અંતરે ૪ સ્પ્રે કરવા. કપાસમાં પિયત વહેલી સવારે અથવા સાંજના સમયે આપવું. રાત્રીના સમયે પિયત આપવું વધારે સલામત છે. ટપકથી પિયત હિતાવહ છે પરંતુ ક્યારા પિયત આપવાનું હોય તો એક પાટલે પિયત આપવું. જો બધા ઉપાયો કરવામાં આવે તો ખરણ ઓછું થાય અને ઉત્પાદનમાં વધારો કરી શકાય.

દોસ્તો છેલ્લે બે થી વધારે દવા મિક્ષ ના કરવી. જે ફાયદા કરતા નુકશાન વધારે થાય છે.

— ડી. એન. ઝાલા ૯૮૨૫૪ ૨૨૨૪૪

નિષ્ઠાપૂર્વક કામ કરો, નામ તમારી પાછળ દોડવું આવશે.

Happy Birthday

Bharat Vala 20.09.1985

In this month

8-9 PO farmers training cum exposure visit at Junagadh Agriculture University.

10 PMFBY review meeting DSC - Ahmedabad.

11 Review meeting cum workshop for FPOs at NABARD Ahmedabad.

10-12 Exposure and training for farmers of INGJ14 and staff team of agriculture project at Cotton Research centre, Talod.

14 PU managers meeting with Cotton Connect at Ahmedabad

18 Fair-trade certification process with Avirat at GUJPRO.

22 Training program for Agriculture officers of INGJ14 & 27 at Cotton Research centre, Talod.

22-23 Review meetin with PU team visit to INGJ45 & 46 by Cotton Connect

24 Visit of INGJ14 & 27 by Dr. Sohi and Dr. Chhibba.

29 Launch Pratham Digital program at Ahmedabad

28-31 Cotton marketing and hedging workshops with MCX at Lunidhar, Bhader, Rampar, Vandaliya, Valardi and Vankiya.

Printed, published and edited by Hardik Dhirajlal Vagadia on behalf of Educational & Social Welfare Centre, Published from Tapak Karyalay, 26-Omnagar-3, Hanumanpara Road, Amreli and printed at Geeta Graphics, F-1 Sahjanand market, Station road, Amreli.

Post Reg. No. Amreli/091/2015-17
Valid Upto 31/12/2017

RNI No. GUJGUJ/1999/01521
Date Of Issue 1st of month

Book -Post, Printed Matter

ટપક કાર્યાલય :

શિક્ષણ અને સમાજ કલ્યાણ કેન્દ્ર,
૨૬,ઓમનગર(૩), હનુમાનપરા રોડ,
ગોકુલ પાર્ક સામે, અમરેલી-૩૬૫ ૬૦૧.

Tel/Fax : 02792-223525

E-mail : tapak@sccakamreli.org website: www.sccakamreli.org

જીવનમાં LetGo અને Compromise બે જ વસ્તુ વ્યક્તિને સુખી કરે છે.